

Роль студентського самоврядування у формуванні всебічно розвинутої особистості

Т.В.ПОЛЬОВА, канд. екон. наук

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Студентське самоврядування відіграє значну роль у відстоюванні прав та інтересів студентів, вихованні їх лідерських якостей, організації раціонального дозвілля молоді. Воно охоплює усі можливі сфери життєдіяльності ВНЗ: навчально-виховну, науково-дослідну, спортивно-оздоровчу, відпочинок, участь у суспільно-громадському житті. Студентське самоврядування є важливим фактором, що спрямований на забезпечення виконання студентами власних обов'язків та відповідальності за доручену справу, зростання соціальної активності молоді і формування громадської позиції, виховання духовності та культури, забезпечення гармонійного розвитку особистості.

У контексті Болонського процесу студентське самоврядування розглядається як невід'ємний елемент освітньо-виховного середовища вищої школи. Студентське самоврядування функціонує на всіх рівнях: академічна група, факультет, гуртожиток, університет тощо. У вищих навчальних закладах органи студентського самоврядування (ОСС) є підґрунтям набуття організаторських і управлінських здібностей, які стануть у нагоді майбутнім фахівцям.

Інтегратором ОСС у регіонах є Студентські ради, які об'єднують представників студентських громад ВНЗ. Студентські ради здійснюють заходи, які спрямовані на розвиток студентського самоврядування, соціальний захист студентів (зменшення вартості проїзду для студентів у міському транспорті), участь у програмах міжнародного обміну студентами та працевлаштування випускників, організацію цікавого дозвілля молоді (студентські бали). З метою ознайомлення першокурсників з діяльністю ОСС членам студентських рад ВНЗ доцільно проводити відповідні лекції та пропагувати здоровий спосіб життя.

ОСС в Україні як і в країнах Європи (Бельгія, Австрія, Румунія, Польща) для реалізації завдань та виконання власних функцій повинні отримувати фінансування від адміністрації університетів та місцевої влади і мати потужну матеріальну базу.

Відповідно до ст.38 Закону України "Про вищу освіту" ОСС у своїй діяльності керуються законодавством, рішеннями уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі освіти і науки, статутом університету.

В Україні відсутнє нормативне положення щодо чіткого регулювання меж впливу ОСС на організацію і зміст освіти. Ст.51 Закону

України "Про освіту" від 23.05.1991 р. передбачено можливість участі студентів у загальних зборах (конференція) трудового колективу. Проте механізм такої участі не визначений.

Зміни та доповнення до статей Закону України «Про вищу освіту», внесені Верховною Радою у вересні 2005 р., розширили повноваження ОСС. Ними обумовлена можливість участі студентів у виборах ректорів, деканів факультетів та завідувачів кафедр.

В Україні існує необхідність удосконалення нормативно-правової бази функціонування студентського самоврядування. Згідно з існуючим законодавством, права участі ОСС в розв'язанні питань, що стосуються вищої освіти, є лише декларативними та досить обмеженими. Така юридична незахищеність студентських самоврядних організацій сприяє обмеженню їх впливу на організацію і зміст освіти, регулювання питань встановлення вартості оплати за навчання в університеті, затвердження кандидатури проректора з виховної роботи (досвід Польщі).

Вищезазначене підтверджує, що студентське самоврядування України повинне розвиватися за європейськими традиціями самоврядності, що сприятиме втіленню демократичних принципів і громадських ініціатив. Це потребує прийняття цілісних рекомендацій на рівні Міністерства освіти і науки України, які б утілювали в життя положення Закону України «Про вищу освіту».